

manželské. V tom, že rekursní soud vycházejí z ustanovení zákonných — jsou to §§ 138, 155, 156 obč. zák. — došel k názoru, že nezl. Jan H-a jest nemanželským synem stěžovatele, aniž vyčkal vyřízení žádosti matky za opravu matriky narozených, nedopustil se porušení zákona a postup jeho není nikterak zmatečným.

Čís. 5667.

Nepřípustným jest rekurs do usnesení odvolacího soudu, jímž byl zamítnut návrh na doplnění odvolacího rozsudku ve výroku o útratách.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1926, R I 28/26.)

Nejvyšší soud odmítl rekurs do usnesení odvolacího soudu, jímž byl zamítnut návrh na doplnění rozsudku odvolacího soudu ve výroku o útratách.

Důvody:

Dle §u 528 c. ř. s. jsou rekursy do rozhodnutí soudu druhé stolice v otázce útrat nepřipustnými. Tento předpis zní všeobecně a proto jest v tomto směru lhostejno, zdali soud druhé stolice v příčině útrat přezkoumal rozhodnutí soudu první stolice, či sám učinil útratový výrok; dále je lhostejno, zdali jde o výši útrat či o jinou otázku týkající se útrat, lhostejno též, zdali útratové rozhodnutí soudu druhé stolice se stalo z důvodů hmotných či formálních. Nepřípustným jest tedy rekurs do usnesení odvolacího soudu, jímž bylo rozhodnuto o odvolání (stížnosti) do doplňovacího rozsudku prvního soudce v otázce útrat a rovněž nepřipustným jest i rekurs, o nějž jde. Napadeným usnesením zamítl odvolací soud návrh žalované na doplnění odvolacího rozsudku ze dne 12. listopadu 1925 o do výroku o útratách. Nemůže tedy býti pochybnosti o tom, že napadené usnesení odvolacího soudu obsahuje rozhodnutí v otázce útrat ve smyslu hořejších vývodů. Bylo proto rekurs odmítnouti, což dle §§ 523 a 528 c. ř. s. měl učiniti již soud první, po případě soud druhé stolice.

Čís. 5668.

Kompensační obchod uhlím za potraviny, pokud odporuje předpisům o tom vydaným, jest nicotným. K nicotnosti jest přihlížeti z úřadu.

Aby při takovéto nicotné smlouvě nastalo spravedlivé vyrovnání majetkových přesunů, nestačilo by vrátiti stejné množství zastupitelných věcí téhož druhu, nýbrž by musel kompensator vydati výtěžek, jehož docílil prodejem uhlí, a těžarstvo naproti tomu nahraditi hodnotu, kterou mělo dodané zboží v době spotřebování.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1926, Rv I 1190/25.)

Žaloba, již domáhal se žalobce na uhelné důlní společnosti zaplacení 23.862 Kč, byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Jest nesporno, že žalobce dodával roku 1919 žalované společnosti pro její osazenstvo maso a jatečný dobytek a že žalovaná žalobci naproti tomu dodávala t. zv. kompenzační uhlí. Podle zjištění nižších soudů bylo mezi stranami ujednáno, že žalobci bude dodáno za každých 100 kg koňského masa živé váhy 10 tun uhlí a za každých 80 kg hovězího masa živé váhy 10 tun uhlí, při čemž žalovaná měla žalobci platiti za 1 kg koňského masa 3 Kč a za 1 kg hovězího masa 4 Kč, a žalobce naproti tomu měl žalované platiti uhlí za ceny platné v den dodávky. Podle dalšího zjištění nižších soudů dodala žalovaná žalobci v letech 1919—1920 celkem 466·7 tun uhlí a zůstala v zůstatku se 299 tunami kompenzačního uhlí. Žalobce tvrdí, že těchto 299 tun kompenzačního uhlí, které měl obdržeti asi za 1990 kg hovězího masa živé váhy a asi za 1000 kg koňského masa živé váhy, vůbec mu dodáno nebylo, protože uhlí, které mu dodala žalovaná až v letech 1921 a 1922 dodáno bylo za mnohem vyšší cenníkové ceny, platné v době dodání a nemůže býti považováno za plnění kompenzační smlouvy, uzavřené roku 1919. Žádá tedy náhradu 26.912 Kč 50 h (omezenou na 23.862 Kč) jako rozdíl mezi svou vyšší cenou nákupní a mezi nižší cenou prodejní za dobytek, po případě — bude-li smlouva uznána nicotnou — vrácení 1990 kg živé váhy hovězího masa a 100 kg živé váhy koňského masa a náhradu rozdílu mezi cenou masa v době dodání a cenou dnešní, částkou 7.492 Kč 50 h s přísl. Nižší soudy však zjistily, že žalovaná společnost dodala roku 1922 k příkazům žalobcovým celý zbytek 299 tun kompenzačního uhlí adresátům, jež žalobce žalované oznámil jako vzájemné plnění za hovězí a koňské maso roku 1919 žalobcem jí dodané a že žalobce výslovně požadoval dodávku kompenzačního uhlí jako plnění ze směnné smlouvy svého času uzavřené. Žalobce sice toto zjištění pod rouškou dovolacího důvodu nesprávného právního posouzení věci napadá a snaží se vylíčiti věc asi v tom smyslu, jako by byl roku 1922 uhlí za běžné ceny od žalované koupil, ale tím neprovádí žádného z dovolacích důvodů v Šu 503 c. ř. s. přesným výpočtem uvedených. Ze skutkového děje, jak byl nižšími soudy zjištěn, vyplývá toto právní posouzení: Kompenzační smlouva byla nicotna, jak oba nižší soudy právem uznaly a jak to sám žalobce uznává. Žalobce, jenž jest obecním tajemníkem na odpočinku, nebyl producentem dodávaných potravin a musil si je sám teprve nakupovati. Nebylo tedy vyhověno podmínce výnosu min. veřejných prací ze dne 7. dubna 1919, čís. 21.660. Ale, i kdyby se za to pokládalo, že žalobci bylo dáno zvláštní povolení ze dne 27. června 1919 k dovozu bavorského dobytka a ke směně tohoto dobytka za uhlí, že tedy šlo o tak zvanou zahraniční kompenzaci (podle posledního odstavce onoho výnosu), byla smlouva přes to nicotna, protože se žalobce vsunul jako zbytečný článek mezi výrobce a spotřebitele uhlí, čímž byly

ceny uhlí zvyšovány (§ 23 čís. 4 tehdy platného cis. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák.). Dovolatel sám uvádí, že kompensátor při rážel při dalším prodeji compensačního uhlí k jeho cenám rozdíl mezi vyšší cenou, za kterou sám compensační maso nakoupil a mezi nižší cenou, za kterou je dolu přenechal. Je-li pravdivým tvrzení žalobcovy, že tento rozdíl činil u něho při 299 tunách uhlí 23.862 Kč 70 h, byl by musil zdraziti jednu tunu asi o 80 Kč, nehledě k jeho výdělku. Compensační uhlí nebylo však určeno pro obchod, nýbrž pro konsumenty, kteří potřebovali uhlí pro sebe a mohli za ně dodatí dolům vlastní produkty pro zásobování osazenstva (srov. také rozhodnutí čís. 3517 sb. n. s.). Nicotná smlouva nemá právních účinků, a strany mohou toliko žádati, aby byl obnoven dřívější stav a vráceno vše, co bylo v důsledku smlouvy plněno tak, by podle zásad vyslovených v §§ech 877, 921, 1431, 1435, 1437 a 1447 obč. zák. nebyla jedna strana na úkor druhé strany obohacena. Protože compensační smlouva, ať se pokládá za smlouvu směnnou, nebo za smlouvu svého druhu, jest smlouvou jedinou a musí býti posuzována jako celek, byla by žalovaná povinna vrátiti jatečný dobytek a žalobce uhlí a obě strany obdrženou úplatu. Avšak maso z jatečného dobytka — pokud žalobce jeho vrácení žádá — bylo žalovanou již dávno spotřebováno a uhlí bylo žalobcem již dávno dále prodáno. Také hospodářské poměry od doby plnění se valně změnily, takže nynější cena masa a uhlí jest jiná, než byla v době plnění. Aby tedy nastalo spravedlivé vyrovnání majetkových přesunů, nestačilo by vrátiti stejné množství zastupitelných věcí téhož druhu, nýbrž musil by žalobce vydati výtěžek, jehož docílil dalším prodejem uhlí a naproti tomu musila by žalovaná nahraditi hodnotu, kterou mělo maso v době jeho spotřebování (§ 1041 obč. zák., obdoba §u 1431 poslední věta obč. zák. a k tomu Ehrenzweig System svazek 2. z roku 1920 str. 671, Krasnopolski-Kafka Obligationsrecht strana 483 a Stubenrauch k §u 1437). Žalobce však výtěžek za 299 tun compensačního uhlí vrátiti nechce a ani se nezminil, kolik za ně vytěžil. Již z toho důvodu nemůže žádati obnovu předešlého stavu od strany druhé. Mimo to žalobce podle zjištění nižších soudů a podle vlastních dopisů sám dával ještě roku 1922 žalované společnosti příkazy, aby »z jeho požadavku na compensačním uhlí« byla jednotlivá kvanta dodávána adresátům jím označeným a přijímal toto plnění jako plnění směnné smlouvy z roku 1919, což v úvaze všech okolností případu (§ 863 obč. zák.) nelze vyložiti jinak, než že dodávku uhlí — třeba až roku 1922 učiněnou — pokládal za přiměřený ekvivalent za své plnění z roku 1919. Nemůže tedy dodatečně žádati nijakou náhradu. Nižší soudy posoudily tudíž věc po stránce právní správně, když podstatně z týchž důvodů žalobu zamítly.

Čís. 5669.

Byla-li uzavřena zasílatelská smlouva, zákazník však zboží nedodal, jest zasílatel podle obchodní zvyklosti oprávněn domáhati se na něm zaplacení třetiny dovozného.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1926, Rv I 1466/25.)